

Ovocnářství, zelinářství a zahrádkářství na Přerovsku

Ovocnářství na Přerovsku jest starého data a úzce spjato s historií ovocnářství na Moravě. Zejména od r. 1787 datuje se rozmach našeho ovocnářství; tehdy zakládány byly štěpnice při dvorech ku vypěstování štěpů potřebných k osázení panských zahrad a alejí a dále selských gruntů. A tak ovocnářství na Přerovsku zkvétalo a se rozšiřovalo, díky velmi vhodné poloze a půdě pro ovocné stromy, takže dle stavu k 20. září 1930 bylo zdravých stromů: třešní 21.743, višní 1259, jabloní 42.304, hrušní 26.323, švestek 82.844, slív 3794, vlašských ořechů 3878, meruněk 1687, broskví 266, rybízu 51.256, angreštu 16.718.

Jak z uvedených dat vysvítá, převládá švestka a jabloň. Hlavně jabloň těší se značné oblíbenosti a jsou to známé padlejšky (gdaňský hranáč) na Přerovsku, které vynikají svou chutí a trvanlivostí nad ostatní sorty a jsou zde značně rozšířeny. Zajímavé jest, že jablko toto převedeno k nám z jiných poloh nevyrovná se původnímu, od dávných časů zde pěstovanému gdaňskému hranáči.

Po převratě působením odborných přednášek počalo se hojně vysazovati ovocných stromků, jimž v zimě 1928/29 zasazena krutá rána. Avšak tím houževnatý zemědělec - Hanák - nedal se odstrašiti a nyní povstala na Přerovsku celá řada nových, souvislých sadů nejen v obcích, ale i pele proměňují se houfně na ovocné sady.

S rozmachem ovocnářství vzrůstá rapidně i konzum ovoce nejen na venkově, ale i v městě a jest radostno patřiti v tržové dny na značné zástupy jak producentů nabízejících své ovoce, tak i konsumentů spěchajících s nakoupeným ovocem domů. S tím rukou v ruce kráčí i konzervace ovoce, jak v domácnostech tak i v průmyslu, takže v Přerově povstaly i továrny na využití ovoce ve velkém.

Přerovsko má velmi vhodné podnební a půdní podmínky pro zdar ovocnářství, jak již shora uvedeno, a obyvatel ať venkovský či městský plně tohoto daru využívá a každé jen trochu vhodné místo vysazuje. Některé obce obzvláště produkují ovoce dobré jakosti, na př. Buk, Penčice, Penčičky, Sobíšky, Prusinky, Pavlovice, Prusy, Domazelice atd., ač i v jiných obcích jest ovoce dobré, ale ve shora uvedených vyniká trvanlivostí, chutí.

Značně přispívají i výstavy, každoročně pořádané ve zdejší odborné hospodářské škole, jež těší se zájmu širokého okolí a mají již svou určitou tradici. V roce 1932 uspořádána pak výstava koncem ledna, aby se tak mohlo ukázati, že naše ovoce z Přerovska jest trvanlivé, chutné a pěkně vybarvené. Výstava byla velmi čteně oblesána, bylot vystaveno na 500 vzorků zimních jablek.

Aby se zabránilo přílišné roztržitosti sort, byl ustanoven po poradě odborníků tento sortiment: **Jabloně:** a) letní: průsvitné žluté, Charlamovské, Croncelské; b) podzimní: Gdaňský hranáč, Holovouské malinové, Kardinál žihavý, žluté ušlechtilé; c) zimní: Boskopské, Baumanova reneta, Ontario, Landsberská reneta, panenské, jadrnička. — **Hrušně:** a) letní: Clappova máslovka, Wiliamova časlavka; b) podzimní: Hardyho máslovka, Boskova lahvice, Kongresovka; c) zimní: Pasternice, President Maas. — **Švestky:** švestka domácí, Zimmrova, Esslingenská, Wangenheimova; ze slív: rynglota velká zelená, Ontario, meruňkovitá, Kirkoova a mirabelka z Nancy.

Ovocnářství jest dnes důležitou složkou zemědělství a obchodní, vyváží se do Olomouce a Velké Ostravy, věnuje se mu stále větší pozornost a péče jak správným prořezáváním, tak i hubením škůdců postříkem, což zvláště nutno zdůrazniti. Velmi mnohé obce zakoupily si stříkačky a všechny stromy v sadech a alejích, jak obecních tak i soukromých, jsou z jara pravidelně stříhány.

V roce 1930 založen Odbor zemského ovocnického spolku v Přerově, který má za účel podporovati a zvelebovati ovocnictví v našem okrese. Rovněž založeny ovocné školy.

Zapomenutý Přerov

Z e l i n á ř s t v í na Přerovsku se utěšeně rozmáhá. Kdežto v dobách dřívějších dováželo se na okres mnoho zeleniny z Bzenecka, Kroměřížska, Olomoucka, dnes stačí téměř domácí produkce ku krytí konsumu. Vedle malých pěstitelů povstala i větší zelinařství, na př. V Tučíně, Radslavicích, dále na zemském statku v Horní Moštěnici, kde Zemský ústav pro zušlechťování rostlin přikročil i ku zušlechťování a pěstování semen zeleninových. Pěstují se zde všechny druhy zelenin buď ve větší nebo menší míře. Zelinařství stává se v dnešních těžkých dobách důležitou složkou zemědělskou a obchodní. Rychlení zeleniny nabývá stále větší a větší půdy, jak vidíme u S. M. E. v Přerově, které za tím účelem vybudovaly rozsáhlé skleníky, v nichž rychlí hlavně okurky, rajská jablčka, salát, fazole a čekanku.

Konsum zeleniny jak čerstvé tak i konzervované stále vzrůstá ve všech domácnostech, napomáhá dalšímu rozšíření pěstění zeleniny. Ve velkém pěstuje se zelí, jehož se mnoho upotřebí k nakládání jednak v domácnostech, jednak dodává se do okolních zeláren. Zelinařství naše však poslední dobou trpí cizí konkurencí, hlavně Bulharů, k nám na léto dojíždějících. Konečně jest si přáti, aby producenti dodávali zeleninu čerstvou, nezavadlou, čistou, což dalšímu rozkvětu zelinařství jen prospěje.

Z a h r á d k á ř s t v í rovněž nemožno opominouti. Toto ušlechtilé odvětví zemědělské produkce na Přerovsku stále víc a více se šíří. Upravují se jak v městě tak i na venkově okrasné zahrádky před a kolem domků a tak vznikají celé návsi v novém, pestrém rouše. Mnoho napomáhá tu i Sdružení zahrádkářů i milovníků květin v Přerově, které radou a propagací usiluje o to, aby návsi našich vesnic osazovány byly květinami. Dnes jest na Přerovsku celá řada obcí s upravenými návsemi; tak uvádíme: Lučková, Brodek, Horní Moštěnice, Lověšice, Lýsky, Předměstí, Císařov, částečně Rokytnice, Stará Ves atd. Vedle četných zahradnictví jsou zde i jednotlivci, milovníci a pěstitelé květin, na příklad jest mnoho jirinkářů, kteří mají všechny novinky a velké sortimenty těchto rostlin, v poslední době přibývá alpinkářů, sběratelů fuchsii a pod. Zemský ústav pro zušlechťování rostlin v Horní Moštěnici zavedl zušlechťování a pěstování semen květinových a trvalek. Zde byly vypěstovány i pěkné novinky Jirinek. Bude-li se tak dále v započatém ušlechtilém díle tomto pokračovati, budou brzy naše vesnice přeměněny v moře květů lahodících oku.

Zdroj: Přerovsko-Kojetínsko (1933)